

'Gras' is een familie die eigenlijk allang niet meer bestaat

In het donker staat een kampeercomfortje te branden. Dan komen de spelers binnen, doen hun jassen uit en het tl-licht aan, zetten koffie en kletsen wat, kankerem over parkeerproblemen en verdelen de rollen. En hup, wordt het toneel inge-richt en het stuk aangevat.

Een familie gezellig op vakantie met de caravan. Vader en moeder zijn elkaar al een tijdje kwijt, de zoon spoort niet helemaal, de dochter wil er liever niet meer bij horen. Maar in deze Franse kampeervakantie gaan ze eens lekker de banden aanhalen. Het tempo is moordend. De one-liners ook. Hier worden vier karakters ontkleed

'Gras' van Esther Gerritsen door Toneelgroep Imperium. Regie: Jan Joost Aten. Spel: Johan van Amerom, Leonore Tismeer, Mark Siera en Wietste Bergem. Gezien: 5/2, Imperium Theater, Leiden. Nog te zien: 11, 12, 13, 18, 19, 20/2, aldaar.

en ontakelt; niemand is wat hij of zij leek te zijn.

In dit stuk uit 1999 van Esther Gerritsen wordt een familiaal menselijk onvermogen tout court behandeld. 'Gras' is een familie die allang niet meer bestaat – alleen de finale doodsceek moet nog gegeven worden. Dit gezin is een constructie, dat maakt Gerritsen ook

duidelijk met vervreemdingseffecten, die soms wat gedwongen aandoen. Blijven over de personages die in deze hogedrukpan worden gemangeld.

Leonore Tismeer speelt de moeder, waar steeds duidelijker een lichte van afkomt, met een magische terloopsheld. Haar nuchtere gereddert gaat over in kribbigheid, en genadeloos wordt haar de machtspositie in deze familie ontfutseld, terwijl zij zich strande houdt met onnavolgbare illogica. Net zo redeneert haar simpele zoon ('zuurstoftekort tijdens de geboorte'), die door zijn moeder klein gehouden wordt als een bonzaiboompje, maar die met

zijn filosofische gekte heel wat facades ombuldozert.

De laatste rol is voor Wietste Bergem als de dochter. Ontvlucht, maar gekerend, als enige waarnemend met een heldere blik, maar intussen zelf mislukt, een rol die nogal wat vraagt en misschien een maatje te groot voor Bergem is. Zij mag dan de aanjaagster zijn, maar haar personage krijgt het minst de kans zich te ontwikkelen. Dat is niet eerlijk, maar in zoveel families is de koek eerlijk verdeeld?

Johan van Amerom speelt de sulige vader, onhandig en onzeker en bomvol goede bedoelingen. Zijn timing is fenomenaal en zijn monologen geeft hij litzig de juiste dosis snutheid. Na weer een ruzietje neemt hij ongemakkelijk plaats in een campingsroeltje en zingt, frontaal tegen het publiek: 'pom ... pom ... pom'. Je zou door de grond willen zakken om hiervan geen getuige te zijn. Het blijkt de opmaat tot een meesterlijk intermezzo, waarin hij zijn (afwezige) vrouw de liefde verklaart met 'Ain't no sunshine', terwijl zij nou juist zo'n hekel heeft aan zingen. Vier, vijf keer verkleurt deze scène en kanneelt het perspectief, een schitterend straatje drama.

SUSANNE LAMMERS